

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četiristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempeľ za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Deželni zbori.

Zboruje zdaj zastopstvo vseh 17 dežel, iz katerih je ta polovica habsburške monarhije zložena. Brez dvoma so za občno politiko deželni zbori večjih, torej odločilnih dežel, kakor je Česko, Moravsko in Galicija, glavne važnosti tudi za nas, ker samó ako se s temi krona srečno pogodi, upati je tudi nam nekoliko blagoslova, izvirajočega iz uravnanja dozdanjih, celo državo in njene dele morečih razdorov.

Vendar bode naravno naša največja pozornost obrnena na zборе, kjer je, ali bi imel biti zastopan naš tužno-nesrečni slovenski narod: v Ljubljano, Gradec, Gorico in Celovec.

S stalnim in možatim držanjem so česki poslanci dosegli, da se jim zdaj priznava kar so zahtevali: pravice česke krone, ktere obeta cesar s kraljevsko prisego in kronanjem potrditi. Tako bode tudi naš narod naposled svoje dosegel, ako bodo njegovi zastopniki českim podobni. Zatorej smemo upati, da kranjski deželni zbor svoje lanske adrese 30. avg. 1870 ne pusti, v kateri pravi: „Vašega c. in kr. apost. Veličanstva vladi bode pri tem tudi mogoče, sredstva in pota najti, da bi zadostila slovenskega naroda že več ko pred 25 leti izrečeni, in potem vedno glasneje ponavljani želi po združenju vseh pokrajin, koder prebiva, v eno administrativno in kolikor mogoče državno celoto.“

Z vso pravico smemo upati da bode letošnji deželni zbor to željo slovenskega naroda še ognjeneje poudarjal. Zopet in zopet mora na kompetentna mesta prihajati to zahtevanje pogoja vsega bodočega narodnega obstanka Slovencev in baš kranjski deželni zbor, ki če, ne dejansko, pa ima moralno zastopati tudi vse Slovence, grešil bi, ako bi ravno letos to glavno zahtevanje iz nimar pustil.

Da bode večina kranjskega zbora pobrinila se za druga poročila narodnega napredovanja v duševnem in materialnem obziru, ter tako v sredini Slovenstva stanje ustvarila, ki bi moglo, kakor smo že večkrat poudarjali v teh listih, z dobrodejnim vplivom delovati na druge še odločene brate: i to moramo pričakovati.

V nezadotnem številu bode v Štajerskem deželnem zboru zastopalo 40.000 krivično potlačenih Slovencev samo 5 naših mož. Vemo, da si bodo Nemci kakor doslej tudi letos dosledni ostali v krivici in brezobzirnosti; vemo da slovenski zastopniki ne bodo uslišani, da nemška večina ne bode nobenega izmed njih poslala v centralni državni zbor. Ali neostrašeni po teh neugodnih okoliščinah bodo slovenski zastopniki moževski svojo dolžnost storili in glas njihov naj barem konstatira, da smo in hočemo biti!

Kakor v današnjem listu na drugem mestu povemo, imeli bodo tudi goriški Slovenci v svojem zboru zapreke od strani protivnih Italijanov, ki bi radi goriški zbor nemogoč storili. Dozdaj so bili goriški slovenski poslanci prevzetnemu italijanstvu nasproti miroljubni in pohlevni. Oholost njih nasprotnikov jih utegne prisiliti, da bodo tudi oni enako z enakim povračali, — in morda bode baš italijansko-goriški „strike“ prvi dal povod, da se bode spoznal anujnost zedinjenja goriških Slovencev s kranjskimi, kar bi bil prvi korak k daljšemu izvršenju našega narodnega programa.

Koroški deželni zbor je dozdej molčal o Slovincih, kakor da bi jih ne bilo v starem slovenskem Gorotanu več. Letos je obrnilo se toliko na bolje, da so Slovenci vsaj po enem poslancu, g. Einspielerju zastopani. On bode imel osodo in nalogo štajersko-slovenskih poslancev, a kakor ga iz njegove prejšnje delavnosti in neustrašenosti poznamo, vladal se bode sigurno možato.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(1. seja 14. septembra.) Pri jako polnih galerijah se je o 1/4 na 12 uro pričel deželni zbor. Nazočih je 17 poslancev. Nemškutarjev ni niti enega a izmed narodnjakov se pogrešajo: Pintar, V. C. Supan, Drag. Rudež, Irkič, Zagorec in Tavčar.

Zbor prične pl. gosp. Wurzbach v „cesarski“ uniformi z naslednjimi besedami: „Pozdravim slavne deželne zbor v imenu vlade“, potem predstavlja gospoda dra. Razlaga kot deželnega glavarja, kateri je bil živahnimi živio-klici odzdravljen. Gosp. dr. Razlag na to da svojo prisego v roke zastopnika vlade.

Deželni predsednik bere vladne predloge namreč:

- 1) načrt postave, po kateri se sprenarede §§ 3, 12, 38 deželnega reda;
- 2) načrt novega deželnega volilnega reda;
- 3) načrt prenarejenega pristavka za deželni red

Vrh tega se še kot vladini predlogi objavijo postava o razkosavanju zemljišč in glede povodnih pravice.

Gosp. deželni glavar dr. Razlag v kratkem pa krepkem, slovenskem in nemškem govoru opominja poslance k složnemu, celi državi hasnovitemu delovanju tako-le:

„Visokočestiti gg. deželni poslanci!

Vsled ces. patenta od 11. avgusta t. l. je deželni zbor vojvodine kranjske sklican na današnji dan in ker je Njegovo veličastvo, naš gospodar in cesar najmilostiveje mene imenovati blagoizvolil za deželnega glavarja, imam visoko čast presrečno pozdraviti vse visokočestite gg. poslance in prositi, da me izvolite dobrohotno podpirati pri izpolnjevanju mojih novih dolžnosti v korist dežele, ktero imamo čast zastopati.

„Visokočestito g. dež. predsednika pa prosim, naj blagovoli podpirati blagonosno delovanje dež. zbora s svojo osobno iskrenostjo, da se složnim delovanjem pospeši blagor dežele in cesarstva.

„Sedanja doba je prevažna za mirni razvoj vseh bratovskih narodov v duhu vsestranskega napredka in prave svobode, ktera je sad resnobnega uvaževanja obstoječih razmer in složnega delovanja, da se širijo znanosti in razvijajo umetnosti, da raste in se množi blagostanje in s tem ukorenini zadovoljnost in sreča vseh narodov, združenih v staročestni Avstriji, v dobrih in slabih časih. Iz malega raste veliko, — stopimo torej mirnega duha med bratovske narode in uresničimo nádeje do vsevoljne sprave, do resničnega sporazumljenja, da bode cesarstvo srečno v znotraj in mogočno na zunaj, ki bode zmagonosni prapor omike in svobode razvilo v izgled sosednim državam.

„Nas gotovo vse vodi edini namen in konec:

neomahljiva zvestoba do cesarja, blagor dežele in jednaka pravičnost proti vsem narodom.

„Vesliknite torej z menoj presvitlemu cesarju: živio, (Navdušeni trikratni živio-klici!) Šli bomo torej z božjo pomočjo na delovanje, kadar pridejo iz dežele vsi poslanci.“

Najvažnejša točka nepričakovanega dnevnega reda je prišla na vrsto po teh formalnostih.

Gosp. dr. Razlag je namreč bral neko pismo, ktero se mu je pred začetkom dež. zbora izročilo in ktereга zapopadek je:

Jalovi za lase privlečeni razlogi kranjsko-nemške svojati so: mi ne gremo v deželni zbor: 1) ker je s svojo adresno 31. avgusta 1870 ustavo kot nepostavno spoznal; 2) ker je zato pogoje svojega obstanka zanikaval in se naredil za nezakonito društvo; 3) ker ni bil razpuščen; 4) tudi ko bi se postavno zavarovali, bi vendar veljavo njegovih sklepov priznali. (Denes nam je prostora manjkalo to izjavo kranjske nemškutarije celo priobčiti. Pridržimo si za prihodnjič oceniti to nesramnyst kaker se spodobi. Uredn.)

Podpisani so pod to izjavo sledeči možje:

Kromer (K. K. Oberlandesgerichts-rath) Franz Rudech. Graf Blagay. Freiherr Nikomed Rastern. — Otto Freiherr v. Apfaltern. — Alexander Graf Auersperg (K. K. Bezirks-hauptmann). Franz Viktor Langer v. Podgora. — Albin Graf Margheri. — Dr. Jozef Ritter v. Savinschegg. — Dr. Supan. — Karl Deschmann. — Dr. Kaltenegger K. K. Finanzrath. — Hyacinth Graf Thurn.

Ker vsled odstranjenja nemškutarjev in zarad izostalih šestih narodnjakov zbor ni imel zadostnega števila, se je prihodnja seja odložila na ponedeljek 18. t. m.

Galerija je nemškutarsko deklaracijo smehom nazdravila, obžalovaje edino to, da ne bo več smešnih predmetov in oseb, kakor „der alte Polterer“ Kromer, hripavi Kaltenegger, neizogibljivi Dežmann i. t. d.

Deželni zbor štajerski.

(1. seja 14. sept.) Poslanci so zavzeli se-deže, kakor lani: Slovenci sede na desnici (razen Hermana, kateri je na klopi deželnega odbora), kakor tudi konservativci. Ces. namestnik bar. Kūbeck je začel zbor s kratkim ogovorom in predstavil deželnega glavarja M. Kaiserfelda, kateri je sejo odprl in v kratkem govoru naštel predloge, ki jih ima deželni zbor rešiti, kakor so: postava o rabljenji, vodenji in zaježevanji vodā, o popravi cest, odpravi najdenišnice, ustanovi javnih bolnišnic, uravnavi nekih deželnih uradnih in zavodov, o vino-rejski šoli v Mariboru itd. Poudarjal je, da štajerski zbor nema „častilakomnosti“ svojo kompetenco razširiti, da Štajerska more le s pomočjo večje države živeti, — torej storil udarec na federalizem.

Za perovodja sta bila za ta dan izvoljena dr. Gmeiner in dr. Srnec.

C. namestnik izroči predsedniku tri vladne predloge: 1. glede spremembe §§ 3, 12 in 38 deželnega reda; 2. osnovo novega volilnega reda v deželni zbor, 3. osnovo spremenjenega pristavka k deželnemu redu.

Deželni glavar obljubi te zakonske osnove v tisk dati in bere druge, že tiskane predloge, ktere bomo omenili, kader na vrsto posvetovanj pridejo.

Prihodnja seja je v soboto 16. sept. Na dnev-

nem redu je: volitev dveh zapisnikarjev, in 4 verifikacije, osnova o rabljenji in zaježevanju voda, in sklepanje o gospodarjenji z štaj. fondom gruntnega odškodovanja.

Domače in slovanske novosti.

— Kako stoje stvari glede goriških Slovencev ali bolje; namer njih političnih protivnikov, kaže sledeči dopis „Nov.“ iz Gorice: „Laški poslanci našega deželnega zbora so se zbrali pretekli teden v Romans-u, kamor jih je bil sklical posl. Dottori. Dogovorili so se, kako se imajo obnašati Slovincem nasproti ozir jezika. Akoravno sta se poslanca mesta Gorice (dr. Deperis in dr. Maurovič) upirala razlogom Dottori-evem, s katerimi je zagovarjal lansko laško stališče v zboru — to je, naj se slovenskim poslancem ne dovoli, da bi po slovenski govorili — se je vendar sklenilo, ne udati se v ničemer. Samo v principu priznavajo Lahi Slovincem pravico, po slovenski govoriti, posluževati pa se dejansko te pravice ne smejo!! Ne mislite pa, da so Lahi tako neumni, da bi svoje zahtevanje imeli za pošteno in pravično. Prisiljena trma jim je le sredstvo k dosegi njihovega namena. Oni hočejo dokazati, da je goriški zbor nemogoč, to je, da je nemogoče Lahom in Slovincem skupaj zborovati. Nasledek bi imel biti po njihovih mislih ta, da jim dovoli vlada združenje z drugimi italijanskimi okrajinami ali znabiti kakoršen si bodi poseben zastop za goriške Lahe, če treba, tudi brez mesta Gorice. Z eno besedo „la politica del Trentino,“ to je njihovo géslo. — Prihodnjo sredo, tisti večer, predno se začne zborovanje, snidejo se vsi poslanci, laški in slovenski — povabil jih je deželni glavar — in bode se v zadnje poskusilo, stranki spraviti. Če se to ne doseže, je naš zbor pri kraji.“

— Ustanek v Arbaniji utegne imeti v slovanskem iztoku večje nasledke, nego se je od početka videlo. Poročajo namreč jugoslovanske novine, da so glavarji Arbanašev sklenili boj na življenje in smrt proti Turkom. S tem sklepom dobiva arbanaški ustanek, ki je bil od početka lokalni punt brez važnosti, politično imenitnost, o kateri celo v Carigradu niso v dvojbi, ker carigradske brzoglavne vesti pripovedajo, da so poslani v Arbanijo nove in večje turške vojske. Arbanaši so junaški narod, in njihove gore so kakor Krivošije v Boki kotorski nepristopne redni vojski. Ker so se v gore nazaj pomaknili in se zdaj pripravljajo na boj guerilarskih čet, zadali bodo Turčiji težko rano, ali pa se ustanek tako razširi, kakor se še soditi ne more. Kajti okolo stoje Srbija in

Črnagora z napeto puško, vse druge slovanske provincije so nezadovoljne in so na prvi klic na nogah; stara Evropa je strohnela, Nemčija in Avstrija imate doma posla dovolj, — ako Rusija samo hoče podpirati slovanske narode, ako ravno v Kragujevcu zbrana srbska skupščina kako izjavo da, pa moramo imeti na izhodu ozbiljne reči.

— Sovraštvo Jugoslovancov posebno Srbov do magjarskega naroda in njegovih vladarjev je stopinjo doseglo, ki mora temu osamelemu in zapuščenemu plemenu strah buditi pred bodočnostjo. Neodvisni belgrajski „Trgovački Glasnik“ odgovarja vladnim magjarskim listom, ki Jugoslovane na prijateljstvo z Magjari vabijo, takole: „Vi se z Nemcem dogovarjate o naši propasti, a nam ponujate prijateljsko roko. Ali zares mislite, da smo mi otroci, pa da neznamo, kaj nameravate? Radi bi nas razdvojili in odločili od naših bratov, da bi nam pocepanim in osamljenim laglje gospodariti mogli. Magjari! Nam ne treba vašega prijateljstva, a ne bojimo niti se vašega neprijateljstva. Zadovoljite prej naše ednokrvne brate, katere tlačite: Slovake, Hrvate, Srbe, Rusine, potem stoprv pridite na razgovor; a dokler to ne bode, naj vam je dalje od nas koča.“

Dopisi.

Iz Ljubljane, 14. septembra. [Izv. dop.]

Znano Vam že bode, kako so izpale volitve izmed veleposestva. Dežmanova kandidata namreč guillotine — Laschan in fernikola — Schaffer sta propadla, voljena sta s 46 in 45 glasi gg. Savinschegg, in Blagay, nemčurja od nog do glave. Zbog prevelike nedelavnosti in vsakdanje malomarnosti sta propadla narodna kandidata dr. Karl Ahačič in gr. Nugent, ktera bi bila oba dobri in izdatni pridobitci za našo zbornico. — Kakor razvidite iz sporočila o deželnem zboru so naši nemškutarji napravili „strike“, kar jim pa v Ljubljani ne bo ravno doneslo simpatij, kajti pri nas ljudje ne ljubijo zanižanja. Za zdaj se jim vse poprek smeje, ker isti nemškutarji denes posnemajo Čehe, katere so nekdanj tako grozovito zasmehovali in obrekovali. Pa to tirja Dežmanova logika. Če pojde to tako naprej, bodo skoro naši nemčurji odvezli lovora najsmesnejšim osebam. Škoda je le za galerijo, ker je Kromer et Comp. ne bodo več kratkočasil.

Imenovanje dr. Razlaga je zadostilo javnemu mnenju, akoravno nekteri krogi nekako pisano gledajo. Govori se celo, da nemčurjev samo zaradi tega imenovanja ni v deželni zbor. Sicer pa baš vsled praznovanje deželnega zbora ni kaj poročati, kajti Ljubljana je zaspana in konservativna „par

excellence“, — samo malo dogodbico naj priobčim v pojasnenje našega stališča oziroma položaja.

K slaboznanemu dr. Schrey-u pride kmet s prošnjo, naj mu napravi neko pritožbo, ter pristavi: „Veste gospod, do njih imam pač zaupanje!“ Dr. Schrey, kteremu se taka pohvala ne pripeti vsak dan, začudeno popraša: „Kako to?“ — „Vedó, gospod dohtar, pravi kmet, oni so pač nemškutar in nemškutarji pri sodnji največ veljajo!“ Če bi še dostavil, da so k deželnemu predsedniku pl. Wurzbach-u Bohinjeci prišli s prošnjo, naj svojega brata z Radoljice odstrani in spravi izven dežele, da so kmetje okrajnemu glavarju v Litiji grofu Auersperg-u povedali v obraz, ka jih to naj bolj žali, da se on tako protinarodno obnaša, bi v glavnih potezah narisal dub in mnenje našega naroda. Radoveden sem pa vsakako, kako bode vlada postopala nasproti našim ustavovernim deklarantom, med kterimi je Kromer c. kr. više deželne sodnije svetovalec, grof Auersperg, c. kr. okrajni glavar in Kaltenegger, c. kr. finančni svetovalec. Mislim, da Hohenwart take brezobzirne predrznosti ne bode preziral.

Iz Ljubljane, 14. sept. Navadili smo se v sadanjo vlado mnogo staviti, upati, da bode Hohenwart pravično rešil tudi naše slovenske že toliko let zastoj pred prestol in ministerko mizo polagane želje. A mesec za mesecem prihajajo in ide iz dežele, in ne samo, da smo zmerom na starem čakani od naše in mogoče da „obetanje“ od vladne strani, — v naših birokratičnih krogih se nič ne stori, nič ne premeni, vse po staro Giskrovo ide dalje. Dokaz temu je bila zopet volitev v velikem posestvu in zadržanje višjih vladnih organov pri tem činu.

Hohenwartov poverjenik, cesarski namestnik, zastopnik vlade na Kranjskem, deželni predsednik pl. Wurzbach, je glasoval za vladi protivne kandidate. Isto tako je storil c. kr. okrajni glavar iz Litije grof Auersperg. Torej dva visoka politična, od ministerstva neposredno odvisna uradnika, poklicana za to, da pospešujeta na postavni poti namene vladine, s svojimi glasovi delata za stranko, ki ruje proti onim vladnim namenom, proti spravi narodov.

Spoštujmo osobno prepričanje teh mož. Ali s takim prepričanjem se ne more skladati naloga teh ljudi. Če nemata sama toliko takta, odstopiti od svojih mest, kamor ne spadata, ministerstvo ju mora odpraviti, ako neče polovičiti in na tem svojem polovičenji iti pot svojih prednikov. Tu se vrača zopet ona čudnost, kakor pri volitvah na Štajerskem in Koroškem, kjer so c. k. uradniki vlekli za eno vprego z onimi, kterih posel

Listek.

Britka osoda.

(Bolgarska povest.)

(Konec.)

Ti lažeš, ti si si vse to izmislil, samo da naji ostrašiš in da nama ubiješ našo srečo, rečem jaz. — Ako hočete, verujte, ako nečete, pustite. Meni je vse eno, kmalu bode izvedeli, da sem resnico govoril. To isto vama bodo tudi drugi povedali. . . .

Ne bom vam pravila, kako je meni in Nedeljki ta trenotek bilo, ne bom vam pripovedovala, kaj sve storili, vsak si zamore sam misliti, kaka je bila najina nesreča.

Ko zjutraj dan napoči, pokliče me Šterija k sebi, da mi plača prenočišče, in ko stopim v sobo, reče mi da zaprem vrata in da sedem poleg njega. — Imam z Vami o mnogem govoriti, reče, ako me poslušate, morete še srečni postati in brž bode pozabili nezgodo, ki vas je zadela. — Jaz sem mislila, da bom slišala nekaj, kar bi naju potolažilo, mislila sem, da bo Šterija ono, kar je o Nedeljku pravil, objavil za neresnično, in da bo povedal, kako je prav za prav, zato se malo

umirim, pa se vsedem poleg njega. — Poslušajte in pazite na besede, pregovori tiho: — Vi veste kako sem bil naklonjen vaši hčeri in kako sem hotel vsrečiti jo, vi veste, da sem bil pripravljen, zanjo vse storiti; pa vi in vaš sin ste unesrečili mene in njo, in zdaj ste drago plačali vašo krivico. Jaz morem še vse popraviti, jaz se še nisem odrekel svoje želje in spet jej svojo roko podajem. Ona je zdaj vdova . . . — Molči nesramnež, ne govori dalje, ne bom te poslušala, vzkliknem in skočim na noge: — Ven, ven iz moje hiše! Prokleti ti in oni dan, ko sem te prvokrat videla! Ven! . . . — Kakor vidim si neumna baba! poreče, ti bežiš sama od svoje sreče. Pa nič zato, pomirite se, in ko se povrnem iz Belegagrada, tedaj se bova razgovarjala. . . . Glejte, vidite, kako sem dober, pa vam dam rok, da se premislite. Nedeljka bo prej ali slej moja. Z bogom! In on zasede konja in odjezdi. — Nikdar ne bo tvoja, nikdar! upila sem za njim, ali on ni mogel več slišati. — Kaj vi upijete mama? koga zmerjate? praša me Nedeljka, in ko zvě, kaj je bilo, spremeni se vsa v obrazu in reče: „Da bi bog ubil tega zlodeja Šterijo, on je vse to napravil. Ako ne bi bilo njega, moj mož bi še zdaj živel. On je morilec mojega moža postal, da bi me do-

bil za ženo. To se mu je vse na obrazu bralo!“ — Tudi jaz tako mislim, dete moje, tudi meni se je to dozdevalo.

IX.

Pošljala sem pismo za pismom sinu in ga prosila, da kolikor mogoče prej pride. „Pridi dete moje, ne zapusti naju tudi ti, pisala sem, tuga bo ubila mene in tvojo revno sestro. Zaklinjam te pri bogu in sv. Nikoli, pridi brž ko brž!“ ali na nobeno pismo nisem dobila odgovora. Pa kmalu zvem, zakaj mi ni odgovoril. Nedeljko in Georgij skleneta, da eden pojde v Niš in Piroto, si brat tam mladenče in jih v goro popelje, a da drugi pojde v Beligrad in prejde mejo sbravši bolgarske begunce, in da se pridruži svojim bratom. Nedeljko gre v Niš in tam dela, kakor sta se bila dogovorila, ali tam ga opazi Šterija, javi ga paši, in paša ujame mojega zeta, pošlje ga zvezanega v Ruščuk in tam umre mučeniške smrti. Lahka mu zemljica! Georgij je hotel iti s svojim krdelcem na pomoč bratom, pa njega da srbska vlada vjet in v temnico vreči. Obsodijo ga na dve leti posilne delavščine. Ej kuku lele! Ej težko je nam siroticam. Necega dne ide Nedeljka v cerkev, da boga moli in napravi zadušnico možu. Ali prej de zadušnica, cerkev zapró, pa Nedeljke ni. Grem

in politika je, Slovane, ministerstvo i. t. d. psovati in z blatom ometavati.

„Slov. Nar.“ je že pred nekoliko časom vedel povedati, da hoče Wurzbach odstopiti. Ministerstvo mu ni dalo odpusta. Zdaj je mož pokazal kako misli, in kako bode vlado v deželni zboru zastopal. To je pač čudno poravnanje, kjer bodo taki možje posredovali. Ali pa morda hoče ministerstvo pri nas dalje germanizatorje podpirati?

In Auersperg? Ta človek je znan iz janjškovelske dogodbe. Tačas je paševal z vojaki in žandarmi nad nedolžnim in prenačljenim ljudstvom — ne kot hladnokrvni izvrševalec zakona, — kajti zakon vselej priznamo — ampak kot fanatičen politikar, privrženec nemškutarske, Slovence sovražee stranke. V volitvah v Trebnjem se je vselej vedel tako, kakor da bi bil najrajše vse Slovence od rajnega Tomana počenši, zaprl. Tak strasten nasprotnik našega naroda sploh ne spada na Slovensko, proč z njim!

Iz Idrije. 13. septembra. [Izv. dop.] Denes smo si izvolili za poslanca g. Janeza Irkiča, notarja v Krškem. Izmed 75 došlih volilcev dobil narodni kandidat 53 glasov; ostali 22 nemškutarski možje, nemški uradniki in tujei so glasovali za Trinkerja, rudarskega glavarja v Ljubljani. Akoravno so uradniki hudo pritiskali na podložne svoje volilce, rudarje, vendar se niso dali premotiti ter so stali kakor skala za domačina, za slovenskega poslanca. Tudi pane Ogrine, kot vladni komisar ni bil prijazen Slovence. V volilno komisijo je volil samo nemškutarje in Nemce, ki so k volitvi dopuščali može, katerim ne gre pravica voliti.

Vidite torej, gospodje tujei, da z Vašo nemško in prusko politiko ne najdete pri nas rodovitnih tal. Še vsikdar ste se blamirali — in se še vedno boste. Ljudstvo tukajšno ima zdrave misli in se poganja za našo sveto domačo stvar.

Iz Ipave. 13. sept. [Izv. dop.] Dasiravno jih je mnogo že pred osnovo društva našemu „Ipavskemu Sokolu“ samo kratko življenje prokovalo, vendar se ta kljubu vsem slabim željam zagrizenih pseudošvabov vedno bolj krepeča in med ljudstvom naše doline širi. — Dokazal je nedavno naš „Sokol“, da mu niso peruti še pristrizene, s tem, da je izletel 3ga t. m. na hribe v Črni vrh, kjer se vrli rodoljubi novo čitalnico odprli ter se veselili tamošnjega napredka; prepričal se je tam, da se tudi z malimi pomočki da veliko koristnega in prijetnega učiniti, samo če dobra volja zdravo pamet podpira.

Pa tudi v našem trgu samem smo imeli lepo veselico 8. t. m. „Sokol“ združen s čitalničnim odborom nam je za ta večer preskrbel zanimiv program ter nas razveselil z opereto „Odvetniki“ in

se šaloigro „Župan“. — Dasiravno je bilo občinstvo sploh z vsemi igralci jako zadovoljno vendar se je gospodičina Berta Zupancova posebno odlikovala. Pri opereti „Odvetniki“ smo občudovali posebno lep in čvrst bariton gospoda Julijani-ja. Tomažev naloge pri „Županu“, če tudi zanj malo prekratka, je gosp. Gantar naravno in primerno vrševal. Drugi gospodje so nam že od prej znani kot odlični dramatični diletantje. Želeti bi bilo, da bi nas ti in drugi gospodje in gospice kmalu zopet s kako igro razveselili.

Vsakemu se mora to sprva kakor ktera basen ali hudobna smešnica zdeti, a vendar naj tudi nekoliko o novi iznajdbi črtnem, ktero si je par tukajšnih blaznjencev izmislilo. Omenim pa to samo zaradi tega, da narod izve, da, dokler so naši protivniki take šeme, se nam ni bati njih napadov. Napraviti hočejo ti „vitezi od zmešanih možgan“ tukaj pod imenom „Feuerwehr“ naj brže društvo ki bi imelo naše interese in naš napredek ovirati. Reveži imajo kolesca v čepinji tako potrti, da ne sprevidijo, da taka naprava ne postane nikdar še mrtvorojeno dete ne, ker še embrionalnih lastnosti nema.

Za kaj tacega imate preljudi moji „Feuerschläuche“ premalo resnobe in gasiti morete le neugasljivo žejo z vrčki pive ali vina. To se tim gasilec pa že mora priznati, da znajo žejo tako neutrudljivo gasiti, da se pozno v noč še njih krohot in ropot po našem trgu razlega, ter njih vrščeči „Gut Schlauch“ — pozdrav na mesto „Gut Heil“ marsikterega trudnega reveža iz spanja prebudi.

Videti je, da naši županiji kakor za marsiktero drugo reč tako tudi za vzdržanje miru za par grošev odvažnosti — eneržije — manjka! Bog nas varuj sicer vsake enake nesreče, a vendar sem razdoveden, kako bi se ti junaki pri kakem požaru obnašali: naj brže ne boljše kakor muha v vrelem močniku, ali z drugimi besedami, kakor ljubljanska „Feuerscheu“!

Ustanovniki „Feuerschlaucharji“ so hteli celo sokolovsko društvo premotiti, da bi pristopilo k njim. Res, ko bi bilo tem možičkom v resnici kaj mar za nesrečo in blagor ljudstva, brž bi se bil „Sokol“ blagemu namenu pridružil; a ptička se po perji takoj spozna, in sklenil je Sokolov odbor da se bodo fantje raji v naši telovadnici pri telovadbi tudi urili v gasenji požarov in nadjati se je, da bodo Sokolovci ta resen namen boljše spoznali in dosegli, kakor vsi Gutšlavharji. Vam bratje Sokolovci pa bodi to v spodbudo, da se telovadbe z vso resnostjo in marljivostjo lotite ter v okom pridete ljubeznjivim prizadevam onih možičkov, ki, kakor povsod enaka društva, hočejo pod imenom „feuerwehr“ širiti prusko-nemški kultus.

Iz Ptujja. 17. sept. [Izv. dop.] „Qui s’

excuse s’ accuse. Gospod Trautwetter, ptujski okrajni glavar se mora sokrivega čutiti tega, o čemer se je od tod brzojavilo, in pisalo, ker se tako hitro v „Slov. Narodu“ opravičuje. Zato pa njegova opravičevanja tudi na jako rablih nogah staje. Res je, da se nij g. dr. Ploj sam za besedo oglašil. Ali njegovi volilci so pred volitvo javno zahtevali, kakor g. okrajni glavar sam priznava, da bi g. Dr. Ploj govoril in ta je tudi pripraven bil govoriti. Ko je g. Kočevar v imenu narodnih volilcev to željo izrekel, še komisija nij bila cela sestavljena, nij bilo tedaj g. glavarju potrebno, kandidatu govora zabranjevati, in se na postavna določila pozivati, ktere ne eksistirajo. In če bi tudi komisija že osnovana bila, ima ta pravico kandidatu govor dovoliti, tega pa tudi ta nij storila. To jest tedaj factum, da je g. Dr. Ploju zabranjeno bilo, govoriti. Kar se tiče drugega pojasnjenja, moram opomniti, da smo od začetka mislili pri okrajnem glavarstvu pritožbo pri g. dr. Strafella-tu vložiti, kar bi tudi bilo mogoče, ker je nepostavno dve uri dva dijaka zapreti dal. Alj slednjič se je proti njemu tožba pri kazenski sodnji vložila, ktera bode tedaj nalogo imela proti njemu kazensko preiskavo voditi.

Da ptujski, kakor vsak drugi župan poziv ima, za mir in red v mestu skrbeti, in se za to lokalne policije posluževati, to je postava, ktera je na papirji in se ravno tako izvršuje, kakor §. 19 slabega spomina. G. dr. Strafella ima policijo samo za Slovence, za mir in red je njemu malo mar. Naši volilci so bili mirni, ko so nemškutarji po mestu razsajali in narodne kandidate lovili. Tukaj bi policija potrebna bila, pri Slovenceh ne. Ali ker g. dr. Strafella sam na čelu te stranke stoji, se od sebe razume, da vsako njeno djanje opravičuje če se tudi „v redu“ ne zgodi; Slovence pa se sme samo na svetlo pokazati, in že ga policija v luknjo riva. To je svoboda, ktero g. dr. Strafella, in njegova stranka vpeljati hoče: za se največo prostost, za Slovence pa „klado.“

Politični razgled.

Najvažnejša dogodka v potitiki je zdaj notranja akcija v avstrijskih deželnih zbiorih. Med najvažnejšimi predlogi, ktere je ministerstvo v deželne zbore prineslo, je poprava krivičnega Šmerlingovega volilnega reda. Ministerstvo hoče volilno pravico trgovinskim zbornicam uzeti, pa ja dati velikim obrtnikom; hoče uzeti virilne glasove vsenučiliščnim rektorjem; hoče dati kmečkim okrajem večje število zastopnikov, in hoče volitve tako uravnati, da ne bodo pri kmečkih volitvah birali še le volilni možje, ampak ljudstvo bode naravnost

iskati je, poprašam ljudi: Niste li videli moje Nedeljke? — „Ona je bila v cerkvi“, odgovore mi. A potem je niste videli? — Nismo, rekó. „Kje je neki?“ — „Ne vemo.“

Celo mesto me obsuje in vsak me jame popraševati, kar mu je na um padlo: „Da se nebi bila vdavila“ rekli so eni. „Da nebi bila kam pobegnila“ prašali so drugi; „da ne spi kje“, dodali so tretji. Povsod smo jo iskali v gori in vodi, vse smo preiskali, pa nismo našli moje Nedeljke. Tada povabim k sebi popa, župana in nekoliko mestnih starešin, in povem jim, kako mislim, da je moja Nedeljka v Niš odpeljana. . . . A odpeljal jo je Šterija, ta prokleti Cincarin.“ — Ako je tako, reče župan, ni treba se žalostiti; ona je mlada, mož ji je potreben, pa pusti jo, naj gre, kamor jej drago. — Idite, rastite in pomnožite se, rekel je gospod Adamu in Evi, govoril je pop. — Tako je, tako, rekli so starešine. — Ali on jo je silami odpeljal, ona neče biti njegova žena, rečem jaz. — Težko je silama odpeljati človeka! Ako žena neče — ne more mož nagnati jo, da bi šla z njim, reče župan. — Tako je, tako, doda pop. — Ali jaz vam povem, moja hči neče biti žena enega človeka, kateri jej je ubil moža! kričala sem. — Kdo vas bi poznal, rekli so vsi, — nikdo ne more

presoditi ženskino dušo. — Jaz sem iskala tolažbe in pomoči, pa glejte, kaj sem čula, bog jih bo sodil! Za mesec dni čujem, da je Nedeljka za celo v Nišu in sklenem k njej iti in izvedeti od nje, ali ko pridem tje, imam tudi kaj slišati: moja uboga Nedeljka, moja mila hčerka je bila umrla. Duša njena nij mogla prenesti sramoto, ktera se jej je dogodila. Sree jej počí od žalosti in srama.

X.

Tako sem životorila dve leti, kukajoč kakor kukavica in zvijajoč se kakor lastavka. Od mojega Georgija ne glasú ne sledu. Ne vem je li živ ali mrtev. Že sem mislila, da ga ne bom več videla, kar vidim enega jutra svojega sladkega sina bližati se. O moja velika radost! Bože! samo ti veš, kako sem se v ta mah obradovala, in kaj sem občutila! Ali moja radost nij dolgo trajala. Moj Georgij se je povrnil bolan, prebolan. Po noči ga je dušil tak kašelj, da je kri pljuval. — Gorje sine! gorje edino moje dobro, kaj ti je? Kakova bol te mori? Kakega leka hočeš, da ti poiščem. — Ne treba ničesa, mati, ničesa; pusti me samo pomeriti se in spočiti. Meni bode bolje. — Ali se je zmotil moj Georgij — nij mu bilo več bolje. Naprestano je ležal v postelji, in še li onega dne, ko je umrl, je ostal, šel k oknu, odprl ga, pogle-

dal na solnce, na nebo, polje, ter vzdihne in zapoje tiho:

Oprosti mi moj bijeli svete,
Oprosti mi moja mila majka,
Ja polazim seji u pohode,
Da se vidim i naljubim s njome
I zeta da svoga . . .

Kar zakašlja, se duši, omolkne in pade na tla. Jaz mu brž manem oči z oetom, ali to nij nič pomagalo, začne se mu mešati: „Gospodine, sladki gospodine ne bijte me. Naprej! na levo! na desno! . . . Nij svobode, nij bratov . . . Vi ste zveri, vi ste razbojniki . . . Z bogom Nedeljko brate, pomiri ti, pomiri; le tebe zamorejo ubiti ali te ne bodo . . . milijone ljudi . . . Hu! ta prokleti Šterija . . . da bi crknil kakor pès . . . Hej udri ga . . . z nožem . . . Pa še mnogo je govoril ali jaz nijsem mogla razumeti. Predenj se je danilo, dobil je spet zavest in zašepeče: „Odpusti mati, ti spet ostaneš sama. Moli boga za moje velike grehe . . . Jaz sem ubil Šterijo, jaz sem morilec . . .“

Jaz se naslonim na Georgija, poljubim in blagoslovim ga in on izdahne: ugasne mu življenje kakor voščena sveča pred sveto podobo . . .

Poslovenil J. Mohorčič.

volilo zastopnika, da se bode volilo po volilnih listih, ter naposled, da bode vsak imel volilno pravico: v glavnih mestih kdor 10 gold. davka plača, v tistih drugih mestih, ki samostalno volijo: kdor 8 gold.; in sicer kdor 5 gold. vsega davka plačuje. Tudi zastran velikega posestva ima v naših deželah ta pravični poboljšek, nastopiti, da ne bodo volili samo oni v (feudalni) „deželni tabli“ vpisani, ampak vsi tisti velikoposestaiki, ki največ davka plačajo. — To je gotovo liberalna reforma, in proti njej utegne biti samo nemška liberalnost.

Deželni zbori so se odprli. V Pragi je bil bran kraljevi reskript, ki obeta cesarjevo (resp. kraljevo) priznanje pravice česke krone. To mesto cesarjevega pisma so Čehi sprejeli z burnim slavo-klicem na vladarja. Dalje v reskriptu obeta cesar dati se kronati za českega kralja ter se Čehi pozivljajo, naj želje dežele razodenejo. — Kakor v Ljubljani, tako se tudi v Linceu in v Moravskem Brnu Nemci kujajo in iz jalovih uzrokov niso stopili v deželni zbor. V Linceu pravijo ustavoverneži, da je gornje-avstrijski deželni zbor zato nepostaven, ker ni trgovinska zbornica volila. Moravski nemškutarji pak pravijo, da trije korarji niso pravico imeli v velikem posestvu voliti, — zato se nečejo udeleževati zbora. Moravski deželni odbor pa se je utaboril in neče svoje službe pustiti, ampak samo sili umakniti se. — V Šleziji so Nemci Slovane surovo potlačili s tem, da jim slovansko niti pri-sezati niso pustili, ampak sklenili, da je v dežel-nem zboru le nemški jezik opravičen. — Vidno je tedaj, da se Nemec povsod oholo drži načela: ako ne morem gospod biti, ne grem blizu!

O saleburgskem shodu cesarjev piše vladni praški list, rekoč, da pomenja mir znotraj in zunanaj. Ker je vlada na zunanaj udarila pot mirne politike, bode to imelo svoj vpljiv tudi znotraj v duhu pomirjenja.

Nemške novine, in to pruske kakor avstrijske nadaljuje sikati ogenj in štrup na Slovane in na ministerstvo Hohenwarta. S strahom torej opazi Dunajski spravi nekoliko prijazen nemški list, da si v Avstriji Slovani in Nemci v bojnih vrstah nasproti stojijo, in da ako se temu ministerstvu ne posreči narode z enakopravnostjo pomiriti, nastati mora domača vojska, ako nas je absolutizem ne reši. — Ako torej udari zopet jarem absolutizma čez nas, krivi so nemški ustavoverneži, nemški liberalci!

Francoska narodna skupščina se ima do 4. decembra raziti. Dotični nasvet je že pred zbornico prišel. Predsednik republike, zgovorni starec Thiers, je porabil to priliko in poslal skupščini kot vrhovnik vlade obširno poslanje, ktero je minister Jules Simon bral. Thiers pravi v tem pismu, da Francoska potrebuje miru zato, da bode mogla vlada delati, namreč sestaviti proračun, vojsko zopet urediti in pregledati upravo, sploh vse popraviti kar je vojna razdejala. Poslanci naj gredo med tem domu in naj med svojimi volilci zvedo, kaj dežela hoče, ker ravno zdaj je to vedeti treba, ko stoji razrušena Francoska pred vprašanjem ali bode monarhično ali republikansko vlado naložila si. — Drugi del govori o davkih. Predlog je bil potem sprejet. V petek je bila še volitev 25 udov v komisijo, ktera bode vlado nadzorovala med tem časom, ko skupščina ne bo zbrana.

Razne stvari.

* (Čitalnica v Rocolji) poleg Trsta na pravi 17. t. m. besedo s petjem in govorom. Od-bor uljudno vabi vse ude in rodoljube se udeležiti. Čitalnično stanovanje je „pri lovcu.“

(Duhovske spremembe v lavantinski škofiji.) Župnika sta postala: g. Kene Franc, dozdaj kurat v Zavodnjem, na Sladki gori, in g. Ermene Franc, kaplan v Hočjem, v Lučah. — G. Pogelšek Matevž je imenovan za provizorja v Zavodnjem. Prestavljeni so sledeči gg. kaplani: G. Šparhakl Jan. v Hočje; gosp. Ko-lednik Jak. v Črešnovce; g. Kolar Vinc. k sv. Janžu na Dravskem polji; g. novomašnik Jur-čič Jožef k sv. Martinu pri Vurbergi; g. novo-mašnik Geč Franc na Muto; g. Vraz Ant. k Mariji Snežnici na Velki. G. Mih. Šantl se poda v pokoj.

Listnica uredništva. — G. — p. Za ta list prekasno, prihodnjič.

Učenke iz dežele, (17—)

katere v celjsko dekleško šolo hodijo, želi neka gos-podičina, ki ima izpite za učiteljico, v stanovanje vzeti, oskrbi tudi hrano in vsake vrste poduk, je slovenskega in nemškega jezika zmožna. Iz prijaznosti o tem se več izve v pisarni osnovalnega odbora banke „Slovenje“ v Celji, gosposke ulice št. 19.

Čudež v Kozmetiki!

Noben pomoček za lase barvati.

Dr. John Brown's
c. k. privilegirana
prava (12—2)

pomada za lase ohraniti

Debra za črne, rufave in rumene lase, namestuje vsak lasobarven pomoček, naredi da osi-veli lasje in osivela brada kmalu zopet dobodo prejš-njo barvo; precej v prvih dneh rabljenja se vidi že vspeh; zabrani prerano ali daljne osivenje, kakor izpad las in zaplodi gosto rast las, kakor se vidi navadno pri krepki mladosti. Ta pomada dela lase fine in svetle, a ne omasti pokrivala, kar je zavoljo ekonomije in po letu posebne vrednosti. — Za go-tov vspeh garantira!

Veliki lonce 2 gld.; 1/4 ducent gld. 4.80; 1/2 ducent gld. 9; 1 ducent gld. 16.80 a. v. Mali lončki 1 gld. 1/4 duc. gld. 2.70; 1/2 duc. 5.10; 1 duc. 9 gld. a. v., proti gotovi plači ali poštno povzetje. Zapokanje cen.

Centralni in razpošiljavni depô je pri iznajditelji: Wien, Mariabhilf, Gumpendorferstrasse Nr. 43, 1. Stock.

Kovane, uradno preiskane decimalne vage četirivoglate oblike:

Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55	
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.	
Cena, gld.:	70	80	90	100	110		

Balansirne vage:

Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	ft.
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18	
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	ft.	
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30		

Vage za živino z železnim obroč-jem in utegi (gevihti):

Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50	cent.
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350	

Mostne vage:

Nositeljna moč:	50	60	70	80	100	cent.
Cena, gld.:	350	400	450	500	500	
Nositeljna moč:	120	150	200	300	cent.	
Cena, gld.:	600	650	750	900		

L. Bugani & Comp., fabrikanti vag in utegov.

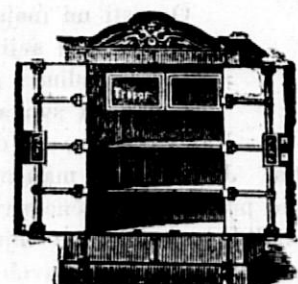
Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Dalje vse sorte druge vage in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej:

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s. zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih

blagajnic [kas] za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: Beethovenstrasse 21.

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih pa-tentih, in najsolidnejše dovršene izdelke, za ktere je porok. po jako znižani ceni. Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svôte. Izključljiva prodaja pri

ANTON KORÖSI,
železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradci.

(15)

Oslobodujemo se naznanjati častitemu občinstvu, da sva 11. sept. t. l. odprla

veliko štacuno v Ljubljani,

v kateri se bo

manufakturno blago

prodajalo, na debelo in na drobno in obračava pozornost častitih kupcev na to, da se je nama posrečilo, kljub temu, ka se je blagu cena zvišala, po prav nizki ceni nakupiti blago, da nama je tedaj mogoče, kupcem jako ugodno postreči.

Prosiva za blagovoljno obiskovanje ter znanovava

z izvršnim spoštovanjem

Brata Koceli.

Ljubljana, glavni trg.

(16—2)

(14—2)

Bernhardov liquer

(iz planinskih zelišč)

je na novo poslan pri meni za dobiti. Ker se ga jako mnogo speča in ker ga vsak, kdor ga je rabil, hvali, je to dokaz izvršnih lastnosti tega izbornega izdelka, ktere-ga so najslavitejši zdravniki na Bavarskem pripoznali kot posebno hišno zdravilo za nepre-bavnost, katár, v želodcu, nervozni glavobol, zlato žilo, bobnjačo i. t. d.

Cena sklenice je 70 kr. a. v. Brošurica dra. J. B. zastonj in franko.

F. Koletnig v Mariboru.

Hauberje-vega benediktinskega celivnega mazila, ktero zaceli vsako vidljivo rano, se prodaja lonček po 50 kr., po pošti 60.

Tiskar: F. Skaza in drugi.